

безпековим підходом дадуть можливість збільшити рівень стратегії економічної безпеки підприємств з урахуванням визначеної стратегії неомодернізації.

І останнім є підхід, який дасть можливість систематизувати стратегії розвитку підприємств, є вибір стратегій за рівнем їх інтеграції в ринки різних рівнів (інтеграційний підхід): на мезорівні (регіональному), макрорівні (національному) та мегарівні (світовому).

Для досягнення максимально ефективної імплементації стратегій розвитку підприємств у рамках неомодернізаційної концепції необхідно передбачити комплексний підхід до систематизації даних стратегій. Серед ефективних підходів є ті, що враховують інноваційність, цифровізацію, технологічну трансформацію та економічну безпеку.

Література:

1. Васи́лига С. М. Поняття стратегії розвитку підприємства. *Економіка та держава*. 2020. № 1. С. 121–125. DOI: 10.32702/2306-6806.2020.1.121
2. Chandler A. Strategy and Structure: Chapters in the History of the Industrial Enterprise / Alfred Chandler. *Massachusetts Institution of Technology: The Mit Press*. 1962, 1990. 465 p.
3. Маліношевська, К. І. Розроблення стратегії розвитку підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету : серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2022. № 41. С. 74–78.

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Кондратюк Володимир Миколайович магістрант, КПІ ім. Сікорського

Київ, Україна

ORCID ID 0009-0003-0761-4566

e-mail: volodymyr_kondratuk@icloud.com

Науковий керівник: Бояринова Катерина Олександрівна, д.е.н., проф.

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Київ, Україна

ORCID ID 0000-0001-5879-2213

e-mail: boyarinovaea@ukr.net

Енергетичний сектор є критично важливим для економіки України, забезпечуючи виробництво, транспортування та розподіл електроенергії, газу та інших енергоресурсів. Проте, внаслідок повномасштабної війни, розв'язаної Росією, цей сектор зазнав значних руйнувань та зазнає постійних атак, що створює загрози енергетичній безпеці країни. Водночас, процес повоєнного відновлення економіки України потребує особливої уваги до відбудови та трансформації енергетичного комплексу [1].

- Вплив війни на енергетичний сектор України

Бойові дії спричинили масштабні руйнування енергетичної інфраструктури України, включаючи електростанції, підстанції та мережі постачання (рис. 1). Понад 50% генеруючих потужностей було пошкоджено, що призвело до падіння виробництва електроенергії на 61%. Половина високовольтних підстанцій зазнала пошкоджень, а всі нафтопереробні заводи були знищені [2]. Ці руйнування суттєво змінили структуру енергетичного балансу країни. Частка традиційних джерел енергії (вугілля та газ) значно скоротилася з довоєнних 60% через пошкодження інфраструктури та порушення логістики. Натомість атомна енергетика, яка зберегла більшість потужностей, подвоїла свою частку з 30% до 60%. Внесок відновлюваних джерел енергії зменшився з 10% через пошкодження та окупацію об'єктів, особливо на півдні країни. Це призвело до суттєвих перебоїв у енергопостачанні та виявило вразливість галузі до військових атак різного характеру [2].

- Тенденції розвитку енергетичного сектору в умовах війни

Основним пріоритетом для України в умовах війни стає відновлення та забезпечення надійного та безперебійного функціонування енергетичної системи. Це передбачає диверсифікацію джерел енергоресурсів та постачальників, що дозволить зменшити залежність від

російських енергоносіїв. Спостерігається також активізація переходу на альтернативні та відновлювальні джерела енергії, такі як вітрова, сонячна, біоенергетика, що сприятиме підвищенню енергетичної безпеки та "зеленому" відновленню [3].

- *Заходи щодо повоєнного відновлення енергетичного сектору*

Повоєнне відновлення енергетичного сектору вимагатиме значних інвестицій та міжнародної фінансової підтримки для ремонту та модернізації пошкодженої інфраструктури. Важливим напрямом також є впровадження енергоефективних технологій та рішень, що дозволить скоротити споживання енергії та зменшити навантаження на систему. Паралельно необхідно розвивати інтелектуальні енергетичні системи, засновані на цифрових технологіях, які забезпечать гнучкість, адаптивність та стійкість енергетичного комплексу [4].

- *Ключові пріоритети у розвитку енергетичного сектору*

Забезпечення енергетичної незалежності та стійкості енергетичної системи є ключовим пріоритетом для України в умовах триваючої війни. Це передбачає диверсифікацію джерел енергопостачання, розвиток відновлюваної енергетики та модернізацію інфраструктури (рис.2). Водночас, Україна прагне до переходу на "зелену" економіку, що вимагатиме скорочення викидів парникових газів та упровадження енергоефективних технологій. Розбудова інтелектуальних енергетичних систем стане важливим напрямом, який дозволить підвищити гнучкість та адаптивність сектору [4].

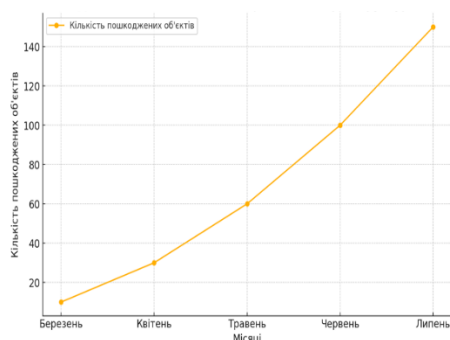

Рисунок 1 - Динаміка пошкодження енергетичної інфраструктури за 2024 рік [2]

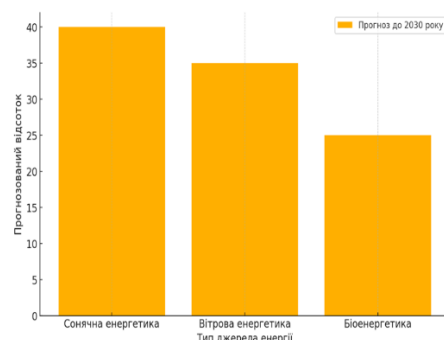

Рисунок 2 - План розвитку відновлюваної енергетики до 2030 [3]

План розвитку відновлюваної енергетики до 2030 року:

Україна планує відновити та збільшити потужності відновлюваної енергетики, зокрема:

- Сонячна енергетика: прогнозується зростання встановленої потужності до 40%.
- Вітрова енергетика: очікується збільшення до 35%.
- Біоенергетика: планується досягти 25% у структурі ВДЕ [4].

Міжнародна підтримка:

- Для відновлення енергетичної інфраструктури Україна отримує значну міжнародну допомогу. Наприклад, Німеччина виділила додаткові 65 млн євро на ремонт енергетичної інфраструктури [4].

Війна спричинила масштабні руйнування енергетичної інфраструктури України, що призвело до змін у структурі енергопостачання та підвищення ролі ядерної енергетики. Відновлення та розвиток відновлюваних джерел енергії є ключовими пріоритетами для забезпечення енергетичної безпеки та сталого розвитку країни.

Література:

1. United Nations Development Programme. (n.d.). *Виявлення реального стану енергетичної інфраструктури України після руйнівних обстрілів*. Retrieved December 3, 2024, from <https://www.undp.org/uk/ukraine/blog/vyyavlennya-realnoho-stanu-enerhetychnoyi-infrastruktury-ukrayiny-pislya-ruynivnykh-obstriliv>

2. Focus.ua. (n.d.). *В Україні пошкоджено 50% усієї енергосистеми країни* — Кулеба. Retrieved December 3, 2024, from <https://focus.ua/uk/economics/643973-v-ukrayini-poshkodzheno-50-usiyeyi-energositsemi-krayini-kuleba>

3. Економічна правда. (2023, May 24). *Зелена енергетика в Україні: що від неї лишилось з початку великої війни*. Retrieved December 3, 2024, from <https://epravda.com.ua/publications/2023/05/24/700431/>

4. The World Bank. (2023, November 30). *Світовий банк і Україна: Закладання фундаменту для відновлення в умовах війни*. Retrieved December 3, 2024, from <https://www.worldbank.org/uk/results/2023/11/30/the-world-bank-and-ukraine-laying-the-groundwork-for-reconstruction-in-the-midst-of-war>

МЕТОДИ ПРИЙНЯТТЯ ЕКОНОМІЧНИХ РІШЕНЬ

Костенко Катерина, здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
м. Київ, Україна
ORCID ID: 0009-0009-4153-9292
e-mail: katerinakostenko272@gmail.com

Науковий керівник: Обелець Тетяна, к.е.н., доц., доцент
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
м. Київ, Україна
ORCID ID: 0000-0002-1553-5150
e-mail: obelectv@ukr.net

Від вибору дієвих методів прийняття економічних рішень значною мірою залежить успішність процесу управління. Продуманий підхід до вибору найбільш перспективних економічних сценаріїв дозволяє максимізувати існуючий потенціал з урахуванням перспектив і ризиків. Метод ієрархічного аналізу, що запропонував Томас Сааті наприкінці ХХ століття, визнаний і успішно застосовується при ухваленні управлінських ініціатив. Цей метод використовується для кількісної оцінки відносної переваги одного із декількох варіантів за допомогою набору показників, які визначені відповідно до обраної шкали цінностей. При необхідності ухвалення рішень із великою кількістю чинників, які описують поточну ситуацію та впливають на зовнішнє та внутрішнє середовище, застосовують багатокритеріальні методи прийняття рішень. Ці методи дозволяють здійснити об'єктивну оцінку проблеми, що розглядається, максимально автоматизувати процес ухвалення рішень і забезпечити раціональний вибір оптимальної альтернативи за наявності недостатньої кількості даних про зовнішнє середовище, забезпечивши комплексний підхід. За допомогою цих методів управлінські процеси великою мірою перетворюються на алгоритмічний процес та перекладаються на штучний інтелект.

У залежності від конкретного метода із багатокритеріальною оцінкою, результати якого можуть бути покладені в основу економічного рішення, потреба в особистій участі індивіда може варіюватися від максимальної до мінімальної на різних етапах процесу. Використовуючи багатокритеріальні методи оцінки, участь осіб, які приймають рішення, (ОПР) можна звести до мінімуму. У цьому випадку рішення приймаються колегіально за результатами багатокритеріальних оцінок або бізнес-рішення повністю автоматизуються з використанням традиційних методів багаточинного аналізу та штучного інтелекту. Обробка та автоматична класифікація даних за допомогою таких методів у більшості випадків зроблять результати об'єктивними за замовчуванням. Можна виділити групу багатокритеріальних методів (TOPSIS, VIKOR, VMCM, PVM тощо), які здатні поєднати суб'єктивність індивідуальних суджень із об'єктивною логікою економічного багаточинного аналізу.

TOPSIS – техніка виконання замовлення за подібністю до ідеального рішення. Алгоритм TOPSIS починається з побудови переліку рішень та їх відповідності визначеним критеріям ефективності, що створюють матрицю. Для подальшого порівняльного аналізу мат-